

Faqciengz Ndinghoengz

□ Dauz Liginz sij Moz Liuigvei hoiz

Baihrog miz duzma raeuq, roxnaeuz miz vunz doxceng doxdaj, gou caeuq daegnuengx couh yiengq fajdou gyanghongh buet bae, fwngz yaek bungq doiq fajdou gyanghongh, baihlaeng yiengj hwnj sing hat ndeu: Dauqma! Yienghneix song faj dou yungh duk san baenz haenx, gizsaed baeznaengz song faj dou haenx hix dangj mbouj ndaej maz doxgaiq, seizneix cix amqhamz ndatheiq dangj youq dangqnaj gou caeuq daegnuengx, danghnaeuz dou doi hai song faj dou haenx, couh itdingh deng dub baez ndeu, yungh okbae baihrog yawj nauhnyied daeuj vuenh, baenzlawz suenq cungj dij mbouj ndaej. Gou ndaejgeiq, youq nienzgeij gou caeuq daegnuengx lij lau daxboh guenj, daxboh gig noix hawj dou hai fajdou gyanghongh bae ndaw mbanj guhcaemz. Dinfwngz vunz ndaw rungh gig ndei, daxboh couh yungh faex guh baenz gak cungj doxgaiq geizheih youh yinxdaeuz daeuj hawj dou guh’ angq, caenh–liengh hawj dou louz youq ndaw gyanghongh, hawj de yawj ndaej raen vunz, aenvih de roxnyinh cij miz ndaw gyanghongh ancienz. De yousim dou mbouj roxsoq, daekcoih lwngyez ndaw mbanj roxnaeuz caeuq gyoengqde doxceng, de daekcoih mbouj hwnj sojmiz vunz ndaw mbanj. Faj dou duk san baenz haenx haep dwk, ndaw gyanghongh rog gyanghongh couh dwg song aen seiqgyaiq. Seizgan baez raez, faj dou haenx couh bienqbaenz cungj cingsaenz boih、nanzrox ndeu, laeglemx yaenq youq ndaw sengmingh nienzoiq gou.

Seiqgyaiq ndaw fajdou gyanghongh gig dan–dih, gij doxgaiq guhcaemz yungh faex guhbaenz haenx, doengh duzgaeq duzbit duzmeuz duzma ndaej dangguh doih guhcaemz haenx, lij miz bohmeah aenvih ciengzgeiz siujsim gvaq ndwenngoenz, beiz–heiq yied daeuj yied vaih, cengbak hix yied daeuj yied lai, gijneix cungj hawj gou caeuq daegnuengx mbwq raixcaix. Hoeng, gig geizheih, dou doiq seiqgyaiq rog ciengz lumjnaeuz hix mbouj daiq maqmuengh. Dou caeuq gyoengq lwngyez ndaw mbanj guhcaemz seiz, cungj yienj ndaej daegbied, gangguh hengzdoengh, roxnaeuz dwg deng gyoengq lwngyez haep ndaej daejnga’ nga, cungj lumj boux–huk nei caemrwgrwg, couh suenq daej hix daej ndaej gig miz gvigawj.

Daxmeh gaxgonq gaenq haenqrengz sawj sw–heij yungz haauj ndaw aen mbanj ndinghoengz neix bae. Cibhaj bi gaxgonq, de itcig youq ndaw rungh hoj gvaq ndwenngoenz, gizhaenx ndaem haexuyangz gwn haexuyangz, sibgvenq youq ndaw reih diemj ndaem haexuyangz, lit miuh gvej nywj, ndaem naz ndaem gyaj gij hong naz neix, de cibhaj bi gvaqlaeng, cij baez daih’ it guh. Hoeng cij ndaem le haexcaeux haexlaeng song miuz, de gawqyienz bienqbaenz le bouxak ndaem naz ndaw mbanj. Ndaem naz gvej haex itcig dwg lajmbanj gij hong cei q nyaengq caeuq youqgaenj, daegbied dwg liggaeuq caet nyied, gvej haeux caeuq ndaem naz cungj au ciengj youq ndwen neix guh sat, dou heuh de guh “song ciengj”. Baez daengz seizhaenx, ndaw mbanj couh hoengq lo. Cawzliux lwngyez mbouj caengz doengsaeh caeuq bouxgeq mbouj ndei ning, vunz ndaw mbanj cungj bae ndaw reihnaz lo. Daegbied dwg ndaem naz, au caeuq cietheiq ciengj seizgan, cietheiq baez gvaq, gij gyaj gaenq ndaem roengzbae haenx couh maj mbouj ndei, mbawgyaj reuq henj hix nanz bienq heu, cigsoh yingjyangj daengz canjlieng. Seizhaenx, mbaek naz ndai ndei caj ndaem haenx rom rim raemx, yawj gvaqbae bingzbwdbwd hausaksak, haenznaz hix yungh boengz uet ndaej wenjleklek, nya’ nywj cungj deng moek youq laj boengz. Lwngyez caeuq bouxgeq itbuen dwg deng heuh bae ndaw mbaek naz caj ndaem haenx gip lwgsae. Lwgsae gwn gyaj ndaej haenq, seng lwg youh gig vaiq, mbouj gip liux bae, go’ gyaj ndaem roengzbae haenx mbouj yungh song ngoenz couh deng de gwn bae ca mbouj geijlai lo, mbaek naz haenx hix couh vaih lo. Gyoengq bouxgeq

外面狗吠大起，或者打架拌嘴聚来，我和弟弟对着院门奔去，眼看手快要触及院门，身后一声不容置疑的暴喝：给我回来！于是那两扇其实毫无抵挡之力的竹片门，便在我们面前暗含怒火，推开足以让你吃上和瞧热闹相比极为划不来的一顿揍。记忆中，在我们还威慑于父亲威严管教的年纪里，他极少允许我们推开院门到村里玩耍。他总是用山里人特有的灵巧手艺给我们造出各种奇怪而好玩的木头玩具，把我们尽可能留在他的视线之内，留在院门之内，他觉得相对安全的地方。他担心我们的年少轻狂冲撞了真正的当地人孩子，他得罪不起村里任何人。那扇竹片院门合拢上，院里院外就是两个世界。久之，这门便成了一种隐秘的、晦涩的精神特质不落痕迹地布道在我幼稚的生命中。

院门内的世界是单调的，那些木头打造的玩具，可以当作玩伴的鸡鸭猫狗，以及父母长期小心翼翼地憋心生活积攒出来的脾气而引发的争吵，让我们姐弟不厌其烦。奇怪的是，我们对院门之外的世界似乎也并不太渴望。我们在一群孩子中，会特别显眼，言行举止，哪怕被欺负时的大哭，都显出一种近乎傻瓜般的安静，哭得很有规矩。

母亲曾经努力融入这个赤红色的村庄。十五岁之前，她一直生活在以玉米为主食的穷山区里，熟悉在旱地上点种玉米，间苗除草，对于在水田里插秧苗，十五岁之后第一次接触这农活。然而早晚两季水稻伺候下来，她居然变成了村里的插秧神手。插秧收割一向是农村最繁忙和重要的农活，特别是农历七月，收割和插秧都要抢在这个月份完成，我们叫“双抢”。一到这时候，村子就空了。除了少不更事的孩子和行动不便的老人，村人全都到田地里去。特别是插秧，要和节气抢时间，节气一过，插下去的秧苗长不好，叶子枯黄难以返青，直接影响到粮食产量。那时候，把过待插的水田蓄满了水，望过去一片白茫茫的平展，田埂也被泥巴抹得光溜溜的，杂草被埋在泥巴之下。孩子和老人通常被打发去待插秧的田块捡拾田螺。这种东西啃秧苗厉害，繁殖又特别快，不捡拾掉，插下去的秧苗不出两天便被啃得七零八落，这块秧田算是毁了。老人和孩子们腰间绑着背篓，搜寻田水之下的田螺。通常一块五分大的水田能捡拾两三背篓，在田头挖个坑，把田螺倒进去，碎砖头一通噼里啪啦砸得血肉模糊，盖上泥巴埋掉。养鸭子的人家则带回去喂鸭子。一季秧苗插完，村人就开始忙着卖肥嫩的鸭子了。插秧时节最辛苦的是女人们。她们得半夜两三点起床，点着火把或打着手电到秧田去拔出白天需要插的秧苗。这活儿非常辛苦，你得带把凳子坐在秧苗田里，一把一把从烂泥巴里拔出秧苗，再就着田水把秧苗根上的泥巴冲干净，拿晒干的稻秆绑扎结实，甩到田埂上滤干水。我们家正好挨着出村的路边，我刚睡下没多久，窗前便开始有络绎不绝的脚步走过，伴随明明灭灭的火光，全是早起拔秧苗的女人。那时候上学还有农忙假，母亲不允许我在床上养懒骨头，一把掀开被子，湿冷的毛巾抹到脸上给我洗脸，睡意便全被赶跑了。

三月份插的是早稻。早起拔秧苗时，田野还一片漆黑，早春的风是冷的，有时还裹挟如针尖般扑在脸上的牛毛细雨。田野空旷，但并不安静，火光磷火般四处闪烁，晨风中传来一些零碎细语。我拎着两把凳子跟着挑空担子的母亲，走在湿滑的田沿路上。走着走着，瞌睡来了，摔了一跤，瞌睡又摔跑了……

天色微茫时，忙活大半夜的女人们已经把一天插秧所需的秧苗拔好，整齐码在自家田埂上。母亲每日必须拔一百把秧苗，可以插上七分田，而一个老练的插秧能手，顶多也就插个五分。

(2)

caeuq lwngyez henz hwet cug miz aen red ndeu, youq ndaw naz ra lwgsae. Itbuen mbaek naz haj faen ndeu gip ndaej song sam red lwgsae, gip ndaej couh youq gyaeuj naz vat aen gumz ndeu, dauj lwgsae roengzbae, dawz ndaek cien soiq ndeu bibi baba dub lwgsae ndaej byuk dekdak noh sinzsanz, caiq goemq boengz moek hwnjdaeuj. Ndaw ranz ciengx miz duzbit couh dawz lwgsae dauqbae gueng duzbit. Miuz gyaj ndeu ndaem liux, vunz ndaw mbanj couh hainduj nyaengq bae gai duzbit biz oi q lo. Seizciet ndaem naz gyoengq mehmbwk cei q dwgrengz, gyoengqde au gyanghwnz song sam diemj cung couh hwnqmbonq, diemj baj feiz ndeu roxnaeuz daj soujddendungz daengz ndaw nazgyaj bae giemz gij gyaj gyangngoenz au ndaem. Cungj hong neix dwgrengz raixcaix, mwngz au daiq aendaengq bae naengh youq ndaw nazgyaj, baenz gaem baenz gaem daj ndaw boengz giemz go’ gyaj okdaeuj, caiq youq ndaw raemx naz swiq rag gyaj seuq, sah boengz rag go’ gyaj okbae liux, caiq yungh diuz fiengz dak sau j ndeu cug maenh, baenz baj baenz baj gveng daengz gwnz haenznaz bae sak raemx. Ranz dou ngamj gepgyawj henz roen ok mbanj, gou ngamq ninz roengzbae mbouj geijlai nanz, rog conghcueng couh hainduj miz vunz mbouj dingz mbouj duenh byaij gvaq, lij buenx miz feiz rongh yaep angj yaep myox dem, gyoengqde cungj dwg mehmbwk hwnq romh bae giemz gyaj. Seizhaenx doegsaw lij cuengq gyajnungz mangz, daxmeh mbouj hawj gou youq gwnz mbonq lai h gik, fwngz ndeu couh biengj hai denz, soujgaen nit maeq cigsoh uet daengz gwnz naj bang gou swiq naj, gou hix couh fwt singj gvaqdaeuj lo.

Sam nyied ndaem haexcaeux. Hwnj romh bae giemz gyaj seiz, gyangdoengh lij laepngaungau. Rumz cincaeux gig nit, mizseiz lij gap miz fwnmiuq lumj gyaeuj cim coemj youq gwnz naj. Gyangdoengh gvangqlanglang, hoeng cix mbouj caem, feiz rongh lumj feizfangz nei youq seiqcawq dawzyebyeb, ndaw rumzhaet sing vunz iq soiq. Daxmeh rap doi q gei hoengq byaij youq baihnaj, gou riuj song aen daengq riengzlaeng, byaij youq gwnz haenznaz maeq raeuz, byaij dwk byaij dwk, baiqninz le, banj baez ndeu, youh singj gvaqdaeuj lo……

Ranz yaek rongh seiz, gyoengq mehmbwk muengz le buenq lai haemh haenx gaenq giemz ndaej sojmiz gyaj gyangngoenz au ndaem, bajgyaj cingjaez daeb youq haenznaz ranz swheij, daxmeh moix ngoenz itdingh au giemz baenz bak baj gyaj, bak baj gyaj ndaej ndaem caet faen naz, hoeng youq ndaw mbanj, doi q boux mehmbwk ak ndaem naz ndeu daeuj gangj, ngoenz cei q lai ndaej ndaem haj faen naz.

(2)